

Předmluva	1
Jak s knihou pracovat?	2
Vítejte... – úvodní pohádka	3

PODZIM

Jak se bytosti přírody přišly poklonit své královně Matce Zemi

Téma: spojení s Matkou Zemí, bytosti přírody

Doporučený měsíc: září, říjen

Řízená relaxace a meditace – prožitková aktivita, úvodní motivace	6
Bytosti přírody – výtvarná aktivita	7
Matka Země, Gaia, je živou bytostí – výtvarně naučná aktivita	8
Co uslyšíme? – smyslová aktivita	8

Jak skřítek Zahradníček ukázal kamarádům svoji zahradu

Téma: význam a důležitost vlastní zahrady, přírodní podmínky na zahradě (voda, půda, vítr a slunce), zahradničení podle lunárního kalendáře

Doporučený měsíc: září, říjen

Povídání o zahrádce – naučná aktivita	11
„Šel zahradník do zahrady“ – zpívání a naučná aktivita	12
Zkoumání místních poměrů a podmínek – naučná aktivita	12
Lunární kalendář aneb zahradničíme podle Měsíce – tvořivě naučná aktivita	13

Jak měl skřítek Kompostníček spoustu práce a jak mu žížalky pomáhaly

Téma: význam a tvorba kompostu, kompostovací záhony, příprava půdy na jarní pěstování

Doporučený měsíc: září, říjen, případně ještě i během března a na začátku dubna

Povídání o kompostu – naučná aktivita	15
Výroba žížalníku – tvořivě naučná aktivita	15
Hra na kompost, žížaly a květiny – pohybově naučná aktivita	15
Hledáme půdní živočichy – tvořivě naučná aktivita	16
Založení kompostu - užitečné informace, tvořivá aktivita	17
Tvorba kompostovacích záhonů – užitečné informace	17
Vyvýšený "instantní záhon" – užitečné tipy	18
Jak založit první záhony? – užitečné tipy	18

ZIMA

Jak kamarádi společně plánovali svou vlastní zahrádku

Téma: design zahrady formou hry, vysvětlení základních principů tvorby zahrad, výběr vhodných struktur a rostlin do zahrady

Doporučený měsíc: prosinec, leden, únor

Design zahrady – výtvarně naučná aktivita	23
Kalendář naší zahrady aneb originální portfolio – výtvarná aktivita	24
Masopustní rej v Království Matky Země – dramatická a pohybová aktivita	24
Hra krtčí stěhování – pohybová aktivita	25
Krtek hledá žížaly – pohybová aktivita	25
Andělíčky ve sněhu – pohybová a smyslová aktivita	25
Kdo to tu chodí? – naučná aktivita	25

Jak Rajčinky a Papričkové bydleli v útulném hotelu. 26

Téma: pěstování sadby rajčat a paprik za oknem, vysvětlení pojmů semínko, semenáček, děložní lístky, sazenice, fotosyntéza

Doporučený měsíc: únor, březen

Kouzelné setí semen ... (toto nebyla jen pohádka pro děti) – zahradnická aktivita	27
Hra na fotosyntézu – pohybová aktivita	28
Jak se pohybuje voda v rostlině? – názorná aktivita, pokus	29

JARO 30

Jak skřítek Rybízek potkal novou kamarádku. 31

Téma: pořezávání stromů a keřů (rybízy, angrešty, maliníky), výsadba nových druhů

Doporučený měsíc: konec února, březen, začátek dubna

Návrh výsadby ovocných stromů a keřů – „kolečkový design“ – tvořivě naučná aktivita	32
Ochutnávání drobných zahradních plodů – smyslová aktivita	33
Poznámky k pěstování maliníku – užitečné informace	33
Výsadba nových stromů a keřů – užitečné informace	34
Vlastní množení ovocných keřů řízkováním – užitečné informace	35
Procházka po okolí – pohybově naučná aktivita	35

Jak na zahrádce všichni vítali Jarní vílu. 36

Téma: úklid zahrádky po zimě, první jarní den a příchod jara, vynášení Morany, čmeláččí domečky

Doporučený měsíc: 21. březen

Úklid zahrady – zahradnická aktivita	37
Oslava prvního jarního dne – tvořivě naučná aktivita	37
Domečky pro čmeláky – zahradnická aktivita	38

Jak Ředkvěnky kamarádily se skřítky Salátňičky a Kedlubníčky v teplém pařníku. 39

Téma: zakládání pařeniště a setí polykultury

Doporučený měsíc: březen, začátek dubna

Říkadlo o semínku – pohybová aktivita	40
Písnička „Čížku, čížečku“ – pohybová aktivita, zpěv	40
Hra na popelku se semínky – smyslově naučná aktivita	41

Pařeniště – zahradnická aktivita	41
Využití pařeniště – užitečné informace	41
Kouzelné fazole – zahradnická aktivita	42

Jak se začali probouzet elfové a víly jarních květin 43

Téma: jarní květy

Doporučený měsíc: březen, duben

Povídání o jarních květinách – naučná aktivita	44
Relaxace s hudbou – pohybová a výtvarná aktivita	44
Procházka po okolí – pohybově naučná aktivita	45
Sběr bylin v přírodě – aktivita do přírody	45
Pěstování jarních cibulovin – zahradnická aktivita	45

Jak déva Vrběnka našla nový domov a pak pořád pletla a pletla. 46

Téma: stavba vrbových chýší a skrýší ke hraní, oslava Velikonoc, pletení pomlázek

Doporučený měsíc: konec března, duben (podle data Velikonoc)

Velikonoce – užitečné informace	48
Barvení vajíček v cibulových slupkách – tvořivá aktivita	48
Pletení pomlázek a ozdob do oken – tvořivá aktivita	49
Tradiční velikonoční nádivka a špenát z planých rostlin – vaření	50
Vrbové stavění – užitečné informace	50

Jak skřítek Slamáček ustlal postýlky všem kamarádům ze zahrádky a jak mu víly Svazenky a elfové Afrikánci a Měsíčkové pomáhali 52

Téma: jarní příprava záhonů, význam plevelu, mulčování a zeleného hnojení

Doporučený měsíc: od března po celou sezónu

Jarní příprava záhonů – zahradnická aktivita	53
Plevel ano či ne? – užitečné informace	53
Plevelová honička – pohybová aktivita	54
Zelené hnojení – užitečné informace	54
Hra na slimáky – pohybová aktivita	55
Mulčování – užitečné informace	55
Měsíček aneb „oranžový zázrak“ – užitečné informace	56
Měsíčková mast – recept	56

Jak Mrkvěnka měla ráda Kopřínka a jak na louce zářila žlutá sluníčka 57

Téma: setí a sázení smíšených kultur zeleniny a aromatických bylinek, výroba pampeliškového sirupu, oslava Čarodějnic

Doporučený měsíc: (konec března, pokud už je teplo), duben, květen

Sejeme a sázíme – užitečné informace	58
Hádanky o zelenině – naučná aktivita	58
Najdi správného souseda – naučná aktivita	59
Hra na pampelišky – pohybová aktivita	60
Výroba pampeliškového sirupu – vaření	60
Oslava Čarodějnic – prožitková aktivita	60

Jak odešli tři zmrzlíci	61
Téma: výsadba teplomilné zeleniny a setí aromatických bylinek po 15. květnu	
Doporučený měsíc: květen	
Pohybová hra na rostlinky, zmrzlíky a sluníčko – pohybová aktivita.	62
Osázení kompostovacího záhonu a střídání plodin – zahradnická aktivita.	63
Pokus s mrkvičkami – zahradnická aktivita	63
Stavba podpor k hráškům a fazolím – zahradnická (polytechnická) aktivita	63

Jak vodní žínka Habatka navštívila vodníka Jezírka a jeho hosty	64
Téma: potok a jeho okolí, jezírko a rostliny a živočichové vázaní na vodní biotop (žáby, užovky, vodní hmyz...)	
Doporučený měsíc: duben, květen	

Povídání o vodě, jezírku, rybnících, potocích, řekách a jejich obyvatelích – naučná aktivita . .	65
Hra na vajíčka, pulce, žáby a čápa – pohybová aktivita	66
Stavba malého jezírka – zahradnická aktivita	66
Pozorování vodních živočichů – naučná aktivita	67

Jak víly tančily na slunečné skalnaté spirálce a jak se včelky samotářky zabydlely v hmyzím hotelu	68
Téma: stavba a osázení bylinkové spirály, hmyzí hotel	
Doporučený měsíc: květen, začátek června	

Stavba bylinkové spirály – zahradnická (polytechnická) aktivita, užitečné informace	69
Využití čerstvých bylinek – vaření	71
Třešňové náušničky a náhrdelník – tvořivá aktivita	71
Hmyzí hotel – užitečné informace	72

LÉTO

Jak na zahrádce všichni vítali Letní vílu a ochutnávali marmeládu od skřítků Jahodníčků	75
Téma: letní slunovrat a příchod léta, pěstování jahodníku, květin i divokého býlí pro motýly	
Doporučený měsíc: 21. červen	

Za pokladem Letní víly – pohybově naučná aktivita	76
Chuťové hádanky – smyslová aktivita	76
Barevné paletky – smyslová aktivita.	77
Pěstování jahodníku – zahradnická aktivita	77
Dobroty z jahod – vaření.	78
Lipový květ – aktivita do přírody	78
Kvetoucí zahrada a motýli – tvořivě naučná aktivita	79
Povídání o motýlech – naučná aktivita	79

Jak nastaly prázdniny, a začalo období sklizně	80
Téma: léto na zahrádě, hlavní sklizeň, zavařování plodů, květnatá louka a sušení sena	
Doporučený měsíc: červenec, srpen	

Co je třeba udělat na zahradě – zahradnická aktivita	81
Louka a seno – užitečné informace a zahradnická aktivita	82
Vodní hrátky – pohybová aktivita	82
Pečený čaj – vaření	83
Sběr a využití bylinek – vaření	83
Bylinkový koktejl – výtvarná a smyslová aktivita	85
Hledáme vůně – smyslová aktivita	85
Kouzlení s barvami – názorná aktivita, pokus	85

PODZIM 86

Jak na zahrádce všichni vítali Podzimní paní. 87

Téma: podzimní rovnodennost a příchod podzimu, sklizeň podzimních plodů zahrady

Doporučený měsíc: září, říjen

Dýňové závodění – pohybová aktivita	89
Semínková ponožka – pohybově naučná aktivita	89
Naše zahrádka s bytostmi přírody – výtvarná a dramatická aktivita	89
Poznávání a ochutnávání plodů z vlastní zahrádky - smyslová aktivita	90
Na slepou a němou Popelku – smyslová aktivita	90
Bramborová tiskátka – výtvarná aktivita	90
Co s úrodou? – vaření	91

Jak skřítkové z keřů nabídli ptáčkům bydlení a kdo se schoval v listí. 92

Téma: význam planých keřů v zahradě, jedlé i okrasné nejedovaté druhy, ptačí pomocníci, ptačí budky, divočina (prostor ponechaný přírodě, bez zásahů jako prostředí pro různé živočichy i bytosti přírody), význam spadaného listí jako přirozené pokrývky půdy

Doporučený měsíc: říjen, listopad

Povídání o ptácích – naučná aktivita	93
Co ptáčkům sypat v zimě do krmítka? – užitečné informace a tvořivá aktivita	93
Ptačí budky – užitečné informace	94
Krmení ptačích mláďat – pohybová aktivita	94
Vyrábíme ptáčky – výtvarná aktivita	94
Vyrábíme hnízda – výtvarná aktivita	95
Přírodou barvené kapesníčky – výtvarná aktivita	95
Náhrdelníky nebo girlandy z plodů – tvořivá aktivita	95
Živé ploty – užitečné informace	95
Divočina, koutek nikoho aneb tady se neuklízí! – užitečné informace	96
Hrabat či nehrabat? – užitečné informace	97

Jak se chtěla déva Jabluňka kamarádit se Švestkáčem. 98

Téma: výsadba nových ovocných stromů a keřů, rozdílné nároky ovocných dřevin na stanoviště

Doporučený měsíc: říjen, listopad

Výsadba nových stromů a keřů – užitečné informace	99
Koš plný ovoce – pohybová aktivita	100

Zpracovávání plodů zahrady – vaření	101
Tvoření z barevných listů – výtvarná aktivita	101
Zimní úkryty – naučná aktivita	101
Na veverky – pohybová aktivita	101

Jak skřítkové Česnečci schovali své stroužky do hlíny a jak Pán Ohně všechny bytosti pozval do kruhu setkání 102

Téma: výsadba česneku, stavba a význam ohniště v zahradě, komunitní kruh, oslavy českých i světových podzimních svátků, například tradičních vesnických posvícení, svátku Všech svatých (1. 11.) a památky zesnulých - Dušiček (2. 11.), vítání Martina na bílém koni (11. 11.), nebo nově i oslavy Samhainu a Halloweenu (31. 10)

Doporučený měsíc: říjen, listopad

Samhain (čti "souin", "sauin") nebo Dušičky? – užitečné informace	103
Dýňoví strašáci – užitečné informace	104
Svátek svatého Martina – užitečné informace	104
Závěrečný kvíz pro šikovné zahradníky – naučná aktivita	104
Výsadba česneku – zahradnická aktivita	105
Ohniště – užitečné informace	105

ZIMA 106

Jak na zahrádce všichni vítali Zimní královnu a slavili společně Vánoce 107

Téma: zimní slunovrat – 21. prosinec, oslava adventu, Vánoc a Tří králů

Doporučený měsíc: prosinec, leden

Zahrada spí? – zahradnická a naučná aktivita	108
Barborky – aktivita do přírody	109
Vánoční stromeček pro zvířátka – tvořivá aktivita	109
Meduňkový medvídek pro dobré spaní – tvořivá aktivita	109
Dokončení kalendáře Vaší zahrady – výtvarná aktivita	109

Dovětek	111
Poděkování	112
Doporučená literatura a internetové stránky pro inspiraci	113
Příloha číslo 1: Permakulturní zahrada ve zkratce	116
Příloha číslo 2: Certifikace přírodních zahrad	119